

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 167g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
articolul 287 alin. (10) din Codul contravențional

*(încălcarea regulilor vamale prin declararea neautentică în documentele
vamale)*

CHIȘINĂU
5 august 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Viorica PUICA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Maria Arhir, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 16 iulie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 5 august 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei” din articolul 287 alin. (10) din Codul contravențional, ridicată de dl avocat Mihail Balaban, în interesele dnei Rodica Ceban, parte în dosarul nr. 4r-5446/2024, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecată constituit din dna Silvia Cecan și dnii Denis Băbălău și Vitalie Budeci de la Curtea de Apel Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 5 aprilie 2024, un agent constatator al Serviciului Vamal a întocmit un proces-verbal cu privire la contravenția prevăzută de articolul 287 alin. (10) [*încălcarea regulilor vamale*] din Codul contravențional, inclusiv o decizie de sancționare pe baza aceluiași articol.

4. Pe 19 aprilie 2024, dl avocat Mihail Balaban a contestat, în interesele dnei Rodica Ceban, procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia de sancționare la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

5. Printr-o hotărâre din 26 noiembrie 2024, Judecătoria Chișinău a respins contestația respectivă.

6. La 9 decembrie 2024, dl avocat Mihail Balaban a formulat un recurs.

7. La 5 iunie 2025, dl avocat Mihail Balaban a ridicat, în interesele dnei Rodica Ceban, excepția de neconstituționalitate a textului „declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei” din articolul 287 alin. (10) din Codul contravențional.

8. Prin încheierea din 8 iulie 2025, Curtea de Apel Centru a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

10. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 287 Încălcarea regulilor vamale

„[...]”

(10) Introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor, obiectelor și altor valori, prin locuri stabilite pentru control vamal, prin tănuire de controlul vamal, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclararea sau **declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei**, dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiune, dacă valoarea mărfurilor, obiectelor și altor valori constituie:

– până la 2000 de unități convenționale, se sancționează cu amendă de la 100 la 500 de unități convenționale;

– de la 2000 până la 4000 de unități convenționale, se sancționează cu amendă de la 500 la 900 de unități convenționale;

– de la 4000 până la 8000 de unități convenționale, se sancționează cu amendă de la 900 la 1200 de unități convenționale.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării privind excepția de neconstituționalitate

11. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că textul „declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei” din articolul 287 alin. (10) din Codul contravențional nu corespunde criteriilor clarității și previzibilității impuse de articolul 23 din Constituție, care stabilește standardul calității legii, și, prin urmare, contravine articolului 22 din Constituție, care garantează principiul legalității incriminării și a pedepsei.

12. De asemenea, în opinia autorului sesizării, lipsa unei definiții privind noțiunea „declararea neautentică în documentele vamale” conduce la interpretarea extensivă și defavorabilă a acesteia și nu asigură o protecție împotriva unor eventuale abuzuri din partea agentului constator și a instanței de judecată.

13. Potrivit autorului excepției, textul contestat este contrar articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 22 (*principiul legalității incriminării și a pedepsei*) și 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către avocatul unei părți într-un proces (a se vedea § 7 *supra*). Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză contravențională care are ca obiect examinarea în recurs a legalității unui proces-verbal cu privire la contravenție și deciziei de sancționare (a se vedea §§ 4-5 de mai sus). Astfel, Curtea admite că instanța de judecată va avea în vedere prevederile criticate în cauza pe care o examinează.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei” din articolul 287 alin. (10) din Codul contravențional, care nu a făcut anterior obiectul controlului de constituționalitate.

19. Referitor la pretinsa lipsă de previzibilitate a sintagmei contestate, Curtea amintește că prevederile articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție garantează standardul calității legii penale substanțiale (a se vedea DCC nr. 93 din 7 iulie 2022, § 21). Curtea a reținut că dispozițiile articolului 22 din Constituție garantează, împreună cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) (a se vedea HCC nr. 25 din 12 august 2021, § 39). Totuși, aceste norme constituționale nu-i impun legislatorului obligația definirii tuturor termenilor folosiți în cuprinsul normelor de drept penal substanțial (a se vedea DCC nr. 141 din 7 noiembrie 2024, § 34).

20. Deși i se cere să analizeze dacă textul „declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei” din articolul 287 alin. (10) din Codul contravențional este formulat cu suficientă precizie și dacă respectă cerința legalității incriminării și a pedepsei impusă de articolul 22 din Constituție, Curtea observă că, în realitate, autorul sesizării își axează criticile sale pe sintagma „declararea neautentică” din textul contestat.

21. Curtea observă că legislația din domeniul penal utilizează sintagma „declararea neautentică” în contextul contravențiilor prin care se încalcă regimul vamal (articolul 287 alineatele (10) și (10¹) din Codul contravențional) și în contextul infracțiunii de contrabandă (a se vedea articolele 248 alin. (1) și 248¹ alin. (1) din Codul penal).

22. Curtea reiterează că legea penală nu poate să exceleze în texte explicative. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Rolul decizional conferit instanțelor de judecată urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (DCC nr.18 din 13 februarie 2020, § 22).

23. Curtea reține că, având prerogativa de a reglementa prin lege organică infracțiunile [i.e. contravențiile] și pedepsele (art.72 alin. (3) lit. n) din Constituție), legislatorul a stabilit sancțiuni contravenționale pentru subiecții care încalcă regulile de introducere sau scoatere în/de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor, obiectelor și altor valori patrimoniale. Pentru a determina sensul unor noțiuni specifice, destinarii legii trebuie să recurgă la normele Codului vamal care reglementează procedurile vamale de introducere și scoatere a mărfurilor în/din teritoriul vamal. Pornind de la obiectul sesizării, Curtea observă că legislatorul a prevăzut la articolul 11 alin. (2) din Codul vamal că la depunerea unei declarații vamale către Serviciul Vamal fiecare persoană răspunde, *inter alia*, de: (i) corectitudinea și caracterul complet al informațiilor furnizate; (ii) autenticitatea, corectitudinea și valabilitatea oricărui document justificativ al declarației. Prin urmare, pentru a stabili sensul cuvântului „neautentic” din textul contestat („declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei”), destinatarul va trebui să rețină sensul noțiunii „autentic”/„autenticitate” din Codul vamal și, dacă e nevoie, cu ajutorul unui consultant, să înțeleagă sensul adevărat al reglementărilor juridice pentru a-și ordona comportamentul.

24. Mai mult, Curtea observă că Plenul Curții Supreme de Justiție, rolul căreia constă în asigurarea interpretării și aplicării uniforme a legislației în sistemul de justiție, anterior a explicat semnificația noțiunii „declarare neautentică” din articolul 248 (*contrabanda*) din Codul penal, care constă în introducerea în declarația vamală a unor informații vădit false sau declararea datelor false despre astfel de bunuri în documentele menționate. Din această perspectivă, Curtea Europeană a menționat, în cauza *Baydar v. Olanda*, 24 aprilie 2018, § 47, faptul că asigurarea aplicării uniforme și a interpretării corecte a legilor de către instanțele supreme ale unui stat reprezintă un scop legitim compatibil cu Convenția (DCC nr. 67 din 15 iunie 2020, § 32), implicit cu articolul 7 din aceasta.

25. În aceste condiții, Curtea reține că criticile autorului excepției de neconstituționalitate nu ridică o problemă de constituționalitate, ci vizează o problemă de interpretare și de aplicare a textului contestat, care ține de

competența instanțelor de judecată și, prin urmare, nu implică existența unor ingerințe în articolele 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție.

26. Pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. d), (4) lit. d), 37, 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei” din articolul 287 alin. (10) din Codul contravențional, ridicată de dl avocat Mihail Balaban, în interesele dnei Rodica Ceban, parte în dosarul nr. 4r-5446/2024, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 5 august 2025
DCC nr. 105
Dosarul nr. 167g/2025*